

Fák, Petrás Mária

A moldvai magyar ember élete kissé hasonlatos az árnyékba ültetett fa sorsához, Isten tudja, mi végre van, s viszi-e majd valamire? A nyavalyás szükségét úgy viseli magán, mint urak a szépen vasalt fehér inget. Még szerencse, hogy a Jóisten gazdag, ad a szegénynek is. Egy kis élő napot. Mert annak, aki oda, Moldovába születik, mindössze ennyi adatik. Élő nap... Árnyékolt élő nap.

Az élő naphoz világot kell teremteni, benne fényből építeni otthont, és házörző békeangyalt állítani az ajtóba, ki a tolvajt, a támadót elvakítja, valahogy úgy, miként Sault Istennek anygala.

Nem járhattam Petrás Mária útját, otthonát nem láthattam, de úgy képzelem, efféle utat járt be, házát efféle „elemekből” építette. Képzelem – írom, mert tudni, nem tudom. Lassan két évtizede hallom, hallgatom énekét, zsoltáros vallomása-it, és nézem, csodálom műalkotásait, mindben, mindegyik mögött pedig látom a moldvai magyar ember hitét, az éjig emelt hitlétrát, a létra csúcsán a tűfoknyi rést... Szóval látom, hogy amerre Petrás Mária mutat, ott van, Akire mutat. Ritka, futó szóváltásaink egy csonka szót sem töltenének ki. Afféle szerzetesi magányban élünk, kívül inkább, mint a világban, s nemcsak a színpadon, hanem gyér találkozásainkon is a hallgatás, a botorkáló szavak közötti hosszú-hosszú csend a közös nyelv, mellyel egymáshoz fordulva „beszélünk”... De hát beszéltünk volna mi már valaha? Aligha... Lám, a szülőfölddel sem beszél az ember, csak hallgatja, hallgatná, ha szólna. Istenel sem beszél, csak mondja a magáért, mondja, ahelyett, hogy hallgatna, hallgatna Istenre...

A megszólaltatott népdal, népének, a kerámiákban megidézett szent világ mégis mindent elmond az emberről, aki énekel, alkot, aki magáról hallgatni szeret. Aki csendjével van jelen a világban.

Talán az orosz folklórból jegyezték fel egy közmondást, mely arra int: Imádkozzál, mintha a munka nem segítene, és dolgozzál, mintha az imádság nem segítene. Ha a mondás találós kérdés volna, s a végén azt kérdeznék: Ki az? Az én válaszom: Petrás Mária! – volna. Megtette a visszautat a kiűzetésig, hogy a bűnt s a belőle sarjadó félelmet valami másra, valakikre cserélje. Az Istenszülőre. S az öléből elmaradhatatlan Kisjézusra. Aki szentekkel népesíti be a világot, ott nem marad hely a rossznak. Csakhogy a rossz nem szeret kívül lakozni... Az ember legfelsőbb rejtekébe húzta meg magát, hogy ne lássák, ne érezzék, ne tudják... Nem elég, hogy nem állítunk neki szobrot, hogy bálványaink között nincsen helye. Istennel kell válaszolni megannyi kísértésére. Erre példa számomra Petrás Mária egész élete és életműve.

A bibliai példaképekből épülő művészi világban az árnyékba ültetett fa alatt megpihenő menekülő Szent Család, Stabat Mater, korunk üldözött, kisémmizett, meggyalázott embere, ki így is, ennek ellenére is Isten képmása. Ki ne ismerne magára bennük?

S ki ne tudná, ki ne tapasztalta volna már, hogy minél nagyobb, minél magasabb a kereszt, annál közelebb van az ég! Ezért szaporodik a sok-sok kereszt Petrás Mária műalkotásai között.

2016, nagyböjt

Petrás Mária

Műhely